

Част као јемство

За сваку војску најважније је да зна како да изврши своје мисије и задатке и да буде способна да их изврши. Питање оперативних способности је суштинско. Зато је Војсци Србије приликом избора облика сарадње са оружаним снагама других земаља приоритетна обука, усавршавање кадра, заједничке вежбе и размена искустава из мултинационалних операција. Посебно су значајне заједничке вежбе на терену. Ту се најбоље осети да сви војници „говоре истим језиком”.

Прва порука у разговору са начелником Генералштаба генерал-потпуковником Љубишом Диковићем је да Војска Србије остаје посвећена реформама. Наглашава да важне промене које су се одвијале протеклих неколико година морају да стигну до сваког појединца у систему, да постану део свести и свакодневице припадника и њиховог односа према професији.

А у наставку започетог процеса као приоритете издваја унапређење обуке и начина за њено вредновање, проверу јединица декларисаних за учешће у мултинационалним операцијама, успостављање система научних лекција, унапређивање планирања рада у Војсци Србије, развој система војне доктрине, развој верске службе, оптимизацију складиштења, чувања и одржавања покретних средстава, дигитализацију геотопографског материјала и још много тога што је неопходно за даље јачање Војске Србије.

■ *Господине генерале, пре других питања, најпре Ваш коментар о тврдњама које је о Вама изнео Фонд за хуманитарно право?*

– Ових дана много се говорило о тврдњама Фонда за хуманитарно право изнетим у такозваном досијеу Диковић Љубише. Написан је низ неистина и мислим да је то удар на Војску Србије као стабилну и угледну институцију и удар на функцију начелника Генералштаба.

Примера ради, каже се да сам 1994. и 1995. године, на дужности команданта 16. граничног батаљона починио нека недела, а ја сам дужност команданта предао 30. августа 1994, тако да 1995. нисам ни био на дужности.

Написано је да сам 1998. године наредио да се неки багер одвезе из Белаћевца у Рашку и тамо прода, а те године 37. моторизована бригада није ни била на простору Косова и Метохије, тамо је упућена тек 1999. године.

Парадоксално је мишљење Фонда за хуманитарно право да сам за погибију припадника Војске у својој држави 1999. године крив ја, а не терористичка организација која је извела напад и убила људе.

Иступањима попут овог продубљује се мржња на просторима бив-

ше Југославије. Као да је некоме стало да се ране настале у сукобима никад не залече, него да стално буду извор нестабилности и да неко на томе профитира.

■ *На месту начелника Генералштаба настојављате зајочети процесе реформе. Да би они били успешнији, којим квалитетима сарадника дајете предност када је реч о будућим кадровским променама?*

– Ценим моралне вредности, стручност, креативност, способност за тимски рад... Најбољи сарадници су они који стрпљиво и непоколебљиво иду напред. А најважнији су резултати рада. Они су основно мерило успеха појединаца и тимова.

Оптимална организација и тимски рад битан су предуслов за функционисање сваке организације, односно команде и јединице.

■ *Неколико ствари је ипак кључно за изградњу способне војске: обука, школовање, усавршавање... На које промене ћете ућицајати у тим областима?*

– Обука у Војсци Србије усмерена је на достизање способности које омогућавају успешно извршавање мисија. Наше јединице обучавају се да би биле спремне да изврше задатке са листе тежишних задатака у оквиру мисије. Инсистираћу на квалитетној обуци чији је резултат обучен војник, врстан старешина и способна јединица. Такође, пратићемо достигнућа у обуци на регионалном нивоу и у партнерским земљама, како бисмо оно што је добро и вредно применили код нас.

Од прошле године почели смо са извођењем вежби у Центру за обуку путем симулација. Реч је о моћном, релативно јефтиним инструменту који пружа могућности за објективну анализу борбених радњи и поступака појединца и јединице и за процену оптималности одлука команде.

Што се тиче школовања и усавршавања, додатно ћу се залагати за објективну и принципијелну селекцију кандидата, тако да се, на

пример, најбољим војницима омогући да се оспособљавају за подофицире или да се најквалитетнији официри упућују на Командноштабно и Генералштабно усавршавање.

■ *Посебан начин обуке имају јединице које се припремају за мултинационалне операције? Какви су резултати провера на националном нивоу, с обзиром да ће ове године уследили провере међународних тимова?*

– У Војсци Србије постоје две врсте јединица које су одређене за учешће у мултинационалним операцијама: јединице декларисане према Концепту оперативних способности и посебно одређене јединице за учешће у мултинационалним операцијама Уједињених нација и Европске уније.

Ове јединице обучавају се према програмима припреме и обуке који израђује Команда Копнене војске у сарадњи са Центром за мировне операције као координатором свих припрема за учешће у мултинационалним операцијама.

Провера на националном нивоу извршена је у новембру прошле године. Била је то прва таква активност Војске Србије, а присуствовао јој је и

Војни позив тражи да му се пошитоно посветише. Војник се ошарбини заклиње часћу, он залаже своју часћ као јемство своје војничке исправности.

међународни посматрачки тим. Резултати су повољни и указују на то да јединице примењују прописане међународне стандарде, процедуре и оперативне технике, што је неопходно за извршавање задатака у мултинационалним операцијама.

Ове године проверу ће извршити међународни тим и не очекујем проблеме. Програми обуке декларисаних јединица Војске Србије садрже све потребне тематске целине, у складу са савременим стандардима, наученим лекцијама и искуствима оружаних снага других земаља из учешћа у мултинационалним операцијама.

■ *Тренућно учесћујемо у пет мисија УН и једној ЕУ. Један вод је на Кипру, а следећи одлази у Либан. Да ли смо спремни за повећање нашег учешћа у мултинационалним операцијама и хоће ли га бити?*

– Непрекидно градимо оперативне способности за извршење мисија које је Србија доделила својој Војсци. Ове године, спремни смо да активније учествујемо у мултинационалним операцијама Уједињених нација и Европске уније. Имамо способност да вишеструко повећамо број ангажованих припадника и то је оно што је најважније.

У мултинационалној операцији УН у Републици Либан – UNIFIL у текућој години планирано је повећање нашег учешћа са пет на више од сто (113) лица. Они ће углавном бити на дужностима штабних официра у команди мултинационалне бригаде, пешадијској чети и инжењеријском тиму за разминурање у саставу шпанског батаљона.

Планира се наставак учешћа у мултинационалној операцији УН у Републици Кипар – UNFICYP. На Кипру ћемо ангажовати штабне официре,

војне посматраче, чланове патрола и пешадијски вод.

У 2012. години планирано је и ангажовање припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама под мандатом Европске уније, у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ.

Реч је о мисији Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије у Уганди – EUTM Somalia, где је планирано учешће припадника Војске Србије у санитарском тиму, и војној операцији поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA) ангажованој на спречавању, превенцији и сузбијању деловања пирата и оружаних пљачки дуж обале Сомалије, где ће наши официри бити на бродовима оружаних снага Грчке и Француске.

У оквиру Stand by аранжмана дефинисани су капацитети Војске Србије стављени на располагање Уједињеним нацијама у случају потребе хитног ангажовања у мултинационалним операцијама Уједињених нација: санитарски тим (шест лица), хируршки тим (шест лица), штабни официри (15 лица) и војни посматрачи (10 лица).

■ *Већ имамо довољно искуства за оцену квалитета професионалних војника и оних на добровољном служењу војног рока. Шта им поручујете?*

– У војничком строју, поред мушкараца који су традиционално окренути војном позиву, данас имамо и жене. Радује ме чињеница да оне у том строју стоје раме уз раме са својим колегама.

Ценим моралне вредности, стручности, креативски рад... Најбољи сарадници су они који стрпљиво и непоколебљиво иду најважнији резултатни радова. Они су основно мерило успеха јојегинаца и шимова.

Сваки војник мора да буде оспособљен и дисциплинован, али професионалац боље влада војничким вештинама. Професионална војска почива управо на високом квалитету њених професионалних припадника. Зато критеријуми нису и

не треба да буди једнаки за професионалне војнике и војнике на добровољном служењу војног рока.

Војници Војске Србије треба да раде заједно са својим старешинама, поштујући хијерархију, али са истим достојанством, на истом одговорном задатку – да Србија буде безбедна, снажна и угледна! За добре војнике увек ће бити места у Војсци Србије.

■ *Враћили сте се из посете Бриселу. Тамо сте боравили и раније, али сада први пут у функцији начелника Генералштаба? О чему је било речи?*

– Био сам на састанку Војног комитета евроатлантског партнерства у Бриселу, на ком се говорило о искуствима из заједничког ангажовања и бољем међусобном разумевању партнерских земаља. Важно је да сагледамо практична искуства и проблеме с којима се сусрећу друге земље у мултинационалним операцијама и искуства других, ради јачања способности Војске Србије за извршавање њених мисија.

У току боравка у Бриселу разговарао сам са генералом Хаканом Сиреном, председавајућим Војног комитета Европске уније, генералом Мартином Демпсијем, начелником Здруженог Генералштаба Оружаних снага САД, и генералом армије Николајем Макаровим, начелником Генералштаба Оружаних снага Руске Федерације.

Већ сама имена и функције мојих саговорника довољно говоре о томе да је Војска Србије препозната као способан и пожељан партнер.

Ове године, спремно смо да активније учесћујемо у мултинационалним операцијама Уједињених нација и Европске уније. Имамо способност да вишеструко повећамо број ангажованих припадника и то је оно што је најважније.

сти Војске? Да ли сти задовољни интензивирањем сарадње у оквиру „Партнерства за мир“?

– За сваку војску најважније је да зна како да изврши своје мисије и задатке и да буде способна да их изврши. Питање оперативних способности је суштинско. Зато је Војсци Србије приликом избора облика сарадње са оружаним снагама других земаља приоритетна обука, усавршавање кадра, заједничке вежбе и размена искустава из мултинационалних операција. Посебно су значајне заједничке вежбе на терену. Ту се најбоље осети да сви војници „говоре истим језиком.“

Посебан значај свакако има регионална сарадња, јер поред очигледне користи коју размена искустава са оружаним снагама суседних земаља има за оперативне способности Војске Србије, она доприноси бољем разумевању у региону.

У оквиру Програма „Партнерство за мир“ најчешће сарађујемо у области школовања и усавршавања, модернизације наоружања и војне опреме и учествујемо на заједничким вежбама. Наш је интерес да та сарадња буде снажнија и разноврснија, у складу са опредељењима Републике Србије.

■ *Окренути смо и сарадњи на истоку. Шта је у плану када је реч о Русији и Кини?*

– Постоји заједнички интерес за интензивирање сарадње Војске Србије и руских оружаних снага, посебно када је реч о војнокономским питањима, заједничкој обуци специјалних јединица, војној медицини и војном образовању. До сада је било неколико посета експертских радних група и делегација, које су стекле увид у могућности ремонта борбених система и убојних средстава. Формирана је и мешовита српско-руско Група за војнотехничку сарадњу. Наставићемо школовање официра Војске Србије у еминентним руским војним школама, на командноштабном и генералштабном усавршавању и специјалистичким курсевима и школова-

Разменили смо мишљења о могућностима за унапређење сарадње у области одбране, о стању безбедности у региону, припремама за учешће Војске Србије у мултинационалним операцијама Европске уније, заједничкој обуци и усавршавању и другим темама.

■ *Да ли довољно користићемо искуства других армија, односно могућности сарадње, имајући у виду и њихову заинтересованост за наша искуства?*

– Међународна војна сарадња и размена искустава у различитим областима драгоцене је и за Војску

Србије и за наше колеге из иностранства. Простор за њено унапређење увек постоји, али по броју и квалитету остварених активности, међународна војна сарадња у Србији никада није била тако динамична и делотворна као последњих неколико година.

Војска Србије наставиће да сарађује са оружаним снагама земаља са свих континената, са свих страна света и тиме доприносити јачању позиције и кредибилитета Републике Србије на међународном плану.

■ *Којим облицима међународне сарадње дајете предност, имајући пре свега у виду јачање оперативних способности*

ти руске офицере на Универзитету одбране.

Република Србија и Војска Србије имају традиционално пријатељске односе са Народном Републиком Кином и њеном армијом. Познато је да су Кина и Србија 2009. године успоставиле стратешко партнерство. Што се тиче сарадње у области одбране, она од 2000. године бележи узлазни тренд, нарочито када је реч о војнообразовној и војномедицинској сарадњи. Споразум о сарадњи у области одбране потписан је током посете министра одбране Драгана Шутановца Кини, у новембру 2008. године. Уверен сам да ће се позитиван тренд добре сарадње наставити.

■ *Озбиљност економске кризе утиче да се приоритети у опремању Војске пажљиво одређују. Шта је најнеоходније што би ваљало набавити већ ове или следеће године, а где треба бити најобавривији када су дугорочни планови у питању?*

– У периоду до 2014. године приоритет ће бити „Модел опремања војника пешадије М21“, набавка савремених уређаја везе, опремање специјалних и декларисаних јединица.

Постоје планови за модернизацију радарско-рачунарских средстава и ракетних система за противваздухопловна дејства, авиона, тенкове и артиљеријских оруђа.

Потребни су нам савремени борбени системи за Ваздухопловство и противваздухопловну одбрану и надам се да ћемо у сарадњи са надлежним државним институцијама пронаћи одговор на ово питање, у интересу грађана Србије.

■ *Бројним акцијама потврђујемо да су Војска и народ једно. Да ли су ве везе довољне*

да обезбеде јединство неоходно за још веће тренујке, каквих смо кроз историју имали и превише?

– Искрено се надам да су најтежи тренуци иза нас и да нам предстоји бољитак. У току реформских процеса у Војсци Србије, једно од кључних питања било је то да Војска не постане изолована институција, одвојена од грађана чију безбедност гарантује. Одговор делом лежи у спровођењу

цивилне демократске контроле војске, али посебно је важно да грађани препознају Војску Србије као своју. Улогу у томе има и добровољно служење војног рока, помоћ коју пружамо становништву у ванредним ситуацијама

изазваним временским непогодама и другим несрећама, хуманитарне акције...

Више од 600 припадника током 2011. године ангажовано је на различитим задацима пружања помоћи цивилним структурама, а ових дана помажемо да се путеви на Пештеру и југу Србије рашчисте од снега.

Војска Србије је тамо где је грађанима потребна, а поверење грађана у Војску Србије показује да смо на добром путу и да су везе између грађана и Војске чврсте.

■ *Шта ће Вама највише утиче на морал припадника Војске? Део тога наравно је и њихов стандард, али је војнички позив ипак посебан?*

– Посебност војног позива огледа се у израженом осећању дужности и оданости отаџбини. Нико не одлучује да се бави војним позивом искључиво ради личне користи. Војни позив тражи да му се потпуно посветите. Војник се отаџбини заклиње чашћу, он залаже своју част као јемство своје војничке исправности.

Војска Србије наставиће сарађу са оружаним снагама земаља са свих континента, са свих страна света и тиме доприносиће јачању позиције и кредибилитета Републике Србије на међународном плану.

Бројни су фактори који утичу на морал – ја издвајам војнички дух. Довољно је да се сетите војводе Живојина Мишића, који је у једном периоду живота морао да се одрекне чак и шињела, али војничког духа никад. Исто тако, важан је добар рад с људима, међусобно поштовање и колегијалност, разумевање људских потреба, исправно вредновање резултата рада, промишљено вођење у служби...

Наравно, да би припадник Војске могао да се потпуно посвети свом позиву, важно је какав стандард има, у каквим условима живи и шта може да приушти породици. Сигуран сам да ће се стандард припадника Војске побољшавати у мери у којој то дозволи привредни раст и буџет Србије.

■ На Војној академији били сте пиштомац, па командир вода и чете, касније сте били начелник Одсека Коинене војске. Које Вам је најупечатљивије сећање из тих дана? Ако упоредите те периоде, које вредности издвајате у формирању будућих официра Војске Србије?

– Има много догађаја из периода када сам радио на Академији, као командир питомачког вода, начелник класе и одсека и тешко је издвојити најупечатљи-

вији. Ипак, издвајам признање које сам добијао од својих питомаца после завршеног школовања, да сам их научио војничком послу, упутио у тајне војничког заната и да су од мене научили како да с успехом савладају неке „замке“ које носи наш позив.

Командир је вођа и он то мора да буде и у пракси. Од командира кадети уче како да бу-

ду добри војници и добри официри.

Кадете и кадеткиње Војне академије још у току школовања мора да прожме војнички дух. Код

Војска Србије је тамо где је грађанима пошребна, а поверење грађана у Војску Србије показује да смо на добром путу и да су везе између грађана и Војске чврсте.

њих треба изградити и неговати осећање дужности, свесну дисциплину и оданост отаџбини, Војсци Србије и професији. Андре Гаве с правом описује официра као заклетог чувара дисциплине и части.

Такође, интелектуална радозналост тих младих људи треба да се подстиче. Сваки официр мора да размисли о војсци, да истражује и проверава принципе командовања и тиме унапређује војну мисао.

■ И Ваше касније искуство у командовању, па и у најтежем периоду рата 1999, заокружује замисао модерног српског официра? Какав је официр пошребан Војсци Србије у овом времену?

– Официр треба да буде способан да одговори изазовима времена у коме живимо. Поред стручности и поштовања Кодекса части, официр 21. века мора да буде широко образован, спреман да се непрекидно усавршава, стиче нова знања, испитује и помера унапред границе својих способности. Узоре треба да налазито у српској војној традицији и да тежи достизању најбољих светских стандарда у нашој професији.

■ У говору на церемонији припредаје дужности начелника Генералштаба, официрима наше војске поручили сте да ћете бити „највећи војник међу војницима“?

– То значи да сваки професионални припадник војске, укључујући и мене, мора прво да буде добар војник, а затим да надгради ту солидну основу у складу са својим могућностима и амбицијама: да буде техничар, стручњак, инжењер, доктор наука, да стиче чинове... Лични пример људи на руководећим положајима је ту пресудан.

Увек ћу разумети војника и старешину, бити први у раду, на местима где је тешко. Борићу се за углед и част војног позива. ■

Раденко МУТАВЦИЋ
Снимио Јово МАМУЛА